

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มุ่งพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมประเทศต่าง ๆ ทางตะวันตก โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแม่บท สังคมไทยก็เกิดการปรับตัวขนานใหญ่ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา การคมนาคม การสาธารณสุข ฯลฯ รวมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม แต่จากผลสรุปการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๐๒ - พ.ศ.๒๕๖๕) พบว่าการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย กลายเป็นความไม่สมดุลกันระหว่างความเจริญกับความสงบสุขของสังคม และระหว่างเทคโนโลยีกับวิถีชีวิตดั้งเดิม เป็นผลให้สมาชิกในสังคมมีความสับสนและต้องเผชิญกับปัญหารุมเร้าต่าง ๆ นานา

ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้สมาชิกในสังคมต้องดิ้นรนหาทางออกให้กับตัวเอง ส่วนใหญ่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ แต่มีไม่น้อยที่ปรับตัวไม่ได้และเผชิญความกดดันอย่างมาก หลายคนหาทางออกให้ตัวเองด้วยการประกอบอาชีพอาชญากรรม แต่บางคนหาทางออกไม่ได้ก็กลายเป็นคนวิกลจริต

ในฐานะที่วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม ผู้วิจัยพบว่า มีวรรณกรรมจำนวนหนึ่งบันทึกเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างคนวิกลจริตกับปัญหาที่มีอยู่ในสังคม น่าที่จะทำการศึกษาทั้งในแง่ การสร้างตัวละครวิกลจริตและปัญหาที่แสดงออกมา ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า ผู้เขียนสร้างตัวละครวิกลจริตขึ้นมาเพื่อเสนอสาร (messages) เกี่ยวกับปัญหาสังคม หรือพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับแนวทางการกลมกลืนของสังคม (Socialization) เพื่อให้สารนั้นเด่นชัดและมีผลกระทบที่รุนแรง และเพื่อเป็นการวิจารณ์สังคมด้วย โดยกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๐ ถึง พ.ศ.๒๕๖๘ คัดเลือกเรื่องสั้นที่จะใช้เป็นข้อมูลหลัก ๓๐ เรื่อง ได้แก่

ภาพลวงตา	อรیمان
วันของคนบ้า	ศิลา โคมฉาย
สาบสูญ	แก้ว ลายทอง
จดหมายจากทมิฬยันตี	วิสรรชนีย์ นาค
ข้ามฝั่ง ถ้าคลองสายนั้น และความโง่เขลา	แก้ว ลายทอง

ผีเสื้อ	วรภ วรภา
มัทรี	ศรีดาวเรือง
มนุษย์ต่างดาว	รัฐชา ไค
คนบ้ากับขอทาน	สมศักดิ์ วงศ์รัฐ
หมาหาย	ศรีดาวเรือง
วิกลจริต	ญิบ พันจันทร์
โงมตีมันวันนี้	อนุช อภาภิรม
พระศรีอาริย์มาแล้ว	วัฒน์ วรलयงกูร
พ.ศ.๑๓๑๐	ขุนทอง อสุณี
ถ่ม	คมทวน คันธนู
ชายหนุ่มคนดี	กานติ ณ ศรีทธา
เช้าวันหนึ่งของคนผิดปกติ	วาปี คำไปตา
เหลื่อม	คมทวน คันธนู
ผู้ยิ่งใหญ่ข้างป้ายรถเมล์	แพร จารุ
มาตรการ	ไพโรจน์ บุญประกอบ
ผมไม่บ้า	รัฐพันธ์ พัฒนรังสรรค์
ผู้จับไล่ความชั่วร้าย	สันติ พงศ์ศิริ
ปล่อยคน	ณรงค์ จันทร์เรือง
วัน...ซึ่งความหวังร้องไห้	สกุล บุญยทัต
จิตแพทย์ผู้สับสนตัวเอง	ณัฐกานต์ ถิ่นสภาพร
บันทึกเพื่อคุณคุณ	อุคร ทองน้อย
ลูกฉันหายไปบนถนนราชดำเนิน	วัชระ เพชรทอง
บ่วงตัน โดย	ประสงค์ วีริยะ
คนจร ก้อนหิน และสายน้ำ	ฮอยล้อ
นกในพายุตะวันตก	ทินกร หุตางกูร

จากการวิจัยในแง่ของการสร้างตัวละคร พบว่าเรื่องสั้นที่ใช้เป็นข้อมูลทุกเรื่องมีตัวละคร วิกลจริตเป็นตัวละครเอก เพราะตัวละครทุกตัวมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง บทบาทใน ปมปัญหาของเรื่อง และบทบาทในการเสนอสารสำคัญของเรื่อง การสร้างให้ตัวละครวิกลจริต เป็นตัวละครเอกจึงแสดงว่า ผู้เขียนให้ความสำคัญแก่ตัวละครวิกลจริตอย่างมาก และแสดงความ ตั้งใจของผู้เขียนที่จะใช้ให้ตัวละครเหล่านี้สื่อสารสำคัญของเรื่อง

ในการสร้างคนวิกลจริตให้ปรากฏออกมาในงานวรรณกรรม พบว่าผู้เขียนสร้างภาพของตัวละครวิกลจริตไว้แทบทุกด้าน ทั้งบุคลิกลักษณะ การแต่งกาย อาการผิดปกติทางจิตในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งภูมิหลังและสถานภาพของตัวละคร สำหรับบุคลิกลักษณะและการแต่งกายของตัวละครนั้นผู้เขียนสร้างไว้ต่าง ๆ กัน ตัวละครส่วนใหญ่มีบุคลิกมากกว่าหนึ่ง และแปรเปลี่ยนไปได้หลายทาง แสดงความไม่มั่นคงในบุคลิกภาพ แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือ มีตัวละครวิกลจริตจำนวนหนึ่งที่มีบุคลิกและการแต่งกายปกติเหมือนคนทั่วไป ภายนอกไม่รู้ว่าเป็นคนวิกลจริตจนกว่าจะได้รับการรู้พฤติกรรม ความคิดของเขา ตัวละครกลุ่มนี้ทำให้เห็นว่า ภาพของคนวิกลจริตใช้ว่าจะมีแค่กระเซอะกระเซิง เออะอะ โวยวาย หากคนที่ดูปกติเหมือนบุคคลทั่วไปก็เป็นบ้าได้เหมือนกัน

แต่อย่างไรก็ตาม คนเหล่านี้แม้ภายนอกจะดูปกติ แต่ภายในกลับมีอาการผิดปกติทางจิตในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ อาการผิดปกติทางอารมณ์ พฤติกรรม ความคิด การรับรู้ คำพูด การหยั่งรู้สภาพตนเอง และด้านการตัดสินใจ ความผิดปกติเหล่านี้ถือเป็นความบกพร่องทางจิตที่ทำให้ตัวละครถูกตัดสินว่าเป็นบ้า นอกจากนี้ยังจะเห็นได้จากภูมิหลังและสถานภาพของตัวละคร ที่ชี้ให้เห็นว่าตัวละครไม่สามารถอดทนต่อสภาพการณ์บางอย่างได้ จึงแสดงอาการบกพร่องทางจิตออกมา ภูมิหลังและสถานภาพจึงมีทั้งที่เป็นสาเหตุของความวิกลจริต กับ ภูมิหลังและสถานภาพที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของตัวละคร เช่น สถานภาพทางเศรษฐกิจ หน้าที่การงาน ครอบครัว สภาพแวดล้อม และอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นต้น

ในการสร้างองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับตัวละครวิกลจริตทั้งในแง่ โครงเรื่อง ตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง รวมทั้ง ฉากและบรรยากาศ พบว่าเรื่องสั้นที่มีตัวละครวิกลจริตทำหน้าที่สื่อสารสำคัญของเรื่อง ทั้งหมด ไม่นั้น โครงเรื่อง หากแต่เน้นไปที่พฤติกรรม และ/หรือ ความคิดของตัวละครเป็นหลัก รวมทั้งมีเรื่องเล่าแบบกระแสน้ำ (Stream of Consciousness) ทั้งนี้เพราะผู้เขียนต้องการมุ่งเน้นให้ผู้อ่านรับสารจากพฤติกรรมความคิดของตัวละครวิกลจริตได้โดยตรงและเต็มที่

ส่วนตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง มีบทบาทสำคัญในการบ่งชี้ตัวละครวิกลจริต ทำให้ผู้อ่านรู้ว่าตัวละครเอกเป็นคนวิกลจริต แต่การบ่งชี้ในบางกรณีก่อให้เกิดความขัดแย้งในใจระหว่างผู้อ่านกับตัวละครอื่น เพราะผู้อ่านอาจเห็นต่างไปว่า ตัวละครที่ถูกบ่งชี้ว่าวิกลจริตนั้น ในความคิดของคน เขาไม่ได้วิกลจริต ความขัดแย้งนี้จึงเป็นกลวิธีของผู้เขียน ที่จะยั่วเย้าให้ผู้อ่านคิดหาสารสำคัญและความจริงในความวิกลจริตของตัวละคร ซึ่งเกี่ยวข้องกับสารสำคัญสุดท้ายผู้อ่านก็จะรับสารสำคัญนั้นไปในที่สุด

สำหรับการสร้างฉากและบรรยากาศของเรื่อง ผู้เขียนสร้างให้ฉากมีบทบาทในการช่วยบอกเวลา บรรยากาศ และสถานที่ที่แวดล้อมตัวละคร เป็นการเชื่อมโยงตัวละครให้เข้ากับเรื่อง นอกจากนี้ยังมีฉากเป็นสาเหตุแห่งความวิกลจริตของตัวละคร และฉากที่บ่งบอกพยาธิสภาพของตัวละคร ทั้งนี้เนื่องจากเวลา สถานที่ หรือบรรยากาศ ทำให้ตัวละครหลักมีความเครียดสะสมและแสดงออกในลักษณะที่ตัวละครอื่นเรียกว่าบ้า ยิ่งไปกว่านั้น ฉากยังช่วยในการสื่อสารสำคัญของเรื่องอีกด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครวิกลจริตกับฉากดังกล่าวจึงเป็นกลวิธีในการสร้างตัวละครให้มีชีวิตชีวา มีภูมิหลัง และมีบทบาทที่ชัดเจน

ในฐานะที่ตัวละครวิกลจริตมีบทบาทในการสื่อสารสำคัญของเรื่อง ตัวละครเหล่านี้จึงมีวิธีที่ใช้ในการสื่อสารสำคัญซึ่งแบ่งได้เป็น ๔ แบบคือ สื่อสารสำคัญด้วยความคิดคำนึง ด้วยพฤติกรรม ด้วยคำพูด และด้วยชะตากรรม การสื่อสารด้วยความคิดคำนึงและชะตากรรมจะทำให้ผู้อ่านรับรู้สารจากตัวละครวิกลจริตได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านกระบวนการคิดสังเคราะห์ของตนเอง แต่การสื่อสารด้วยพฤติกรรมคำพูด ผู้อ่านต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจสารในระดับลึกของเรื่องอย่างชัดเจน

จากการวิจัยพบว่า สารสำคัญของเรื่องที่เสนอผ่านตัวละครวิกลจริต มีความสัมพันธ์กับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของไทย กล่าวคือ ผลจากการพัฒนาประเทศให้มีลักษณะตามแบบอย่างตะวันตกและก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งวัฒนธรรมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นปัญหา วรรณกรรมจึงสะท้อนปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นออกมาในเรื่องราวและกลวิธีที่แตกต่างกัน สำหรับเรื่องสั้นที่มีตัวละครวิกลจริตเป็นผู้สื่อสารสำคัญของเรื่อง พบว่าได้แสดงสารสำคัญอันเป็นปัญหาไว้มากมาย สามารถแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ ๓ หัวข้อ คือ สารสำคัญที่เกี่ยวกับปัญหาในสถาบันสังคม สารสำคัญเกี่ยวกับปัญหาค่านิยม และ สารสำคัญเกี่ยวกับสภาพการณ์อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ปัญหาสถาบันสังคมที่แสดงอยู่ในเรื่องสั้นที่มีตัวละครวิกลจริต ได้แก่ปัญหาในสถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันครอบครัว และ สถาบันศาสนา ในส่วนของสถาบันเศรษฐกิจ สิ่งที่เป็นปัญหาคือความยากจน การว่างงาน และนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ไม่ถูกต้อง ในสถาบันการเมืองการปกครอง ปัญหาเกิดจากความไม่จริงจังในอุดมการณ์ของนักการเมือง ผู้บริหารประเทศไม่ตั้งใจทำงานและมีพฤติกรรมกอบโกยโกงกิน ทั้งยังดำเนินนโยบายทางการเมืองที่ผิดพลาด ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสมาชิกในสังคม เพราะ

สมาชิกในสังคมไม่มั่นใจในเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง ทุกคนจึงแก่งแย่งเพื่อให้ตนมีทรัพย์สินมากที่สุด คนที่ไม่มีก็พยายามทำทุกวิถีทางแม้แต่การทวงเจ้าเข้าผี แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในสังคมขาดความมั่นคงทางจิตใจ มุ่งเอาวัตถุเป็นหลักยึดเหนี่ยว เมื่อเป็นเช่นนี้ สถาบันที่เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมคือสถาบันครอบครัวก็ล่มสลาย เพราะสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำมาหากินโดยไม่สนใจกันและกัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดคือ เด็กและคนแก่ผู้ต้องการความรักและการดูแลเอาใจใส่อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นทางใจ เมื่อโตขึ้นเขาก็จะกลายเป็นผู้ก่อปัญหาให้สังคม ปัญหาเหล่านี้จึงเกิดขึ้นเป็นลูกโซ่ วนเวียนอยู่โดยไม่รู้จักจบสิ้น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันต่าง ๆ พบว่าสถาบันเศรษฐกิจเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลกำหนดการดำเนินงานของสถาบันอื่น ๆ กล่าวคือ ในสถาบันการเมืองการปกครอง ผู้บริหารบ้านเมืองพยายามโกงกินและกอบโกยผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง จึงมีการออกนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ตน ในสถาบันครอบครัว พ่อแม่เห็นความสำคัญของการหาเงินมากกว่าจะเอาใจใส่ลูก ทำให้เด็กขาดความอบอุ่นและแสดงออกในทางที่เป็นปัญหาต่อสังคม สุดท้ายคือสถาบันศาสนา เงิน ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำบุญ ทำให้แนวคิดในการทำบุญเปลี่ยนไป คือแทนที่ศาสนิกชนจะทำบุญด้วยการบำเพ็ญเพียรหรือด้วยความศรัทธาจากใจ กลับใช้เงินทำบุญ โดยเห็นว่าสะดวกและได้บุญมาง่าย ๆ

ส่วนสารสำคัญที่เกี่ยวกับปัญหาค่านิยม ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าของค่านิยมเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ และปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยม คือ ความคิดคัดค้านค่านิยมอันมีลักษณะเป็นความเชื่อและกรอบเกณฑ์ของสังคม ความคิดเห็นเหล่านี้เกิดจากการตั้งข้อสังเกตในสิ่งรอบตัวของผู้เขียน แล้วแสดงความ เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย ออกมา โดยผ่านทางตัวละครวิกตอริต ความคิดเห็นที่น่าสังเกตคือ ความคิดคัดค้านความเชื่อและกรอบเกณฑ์ของสังคม อันได้แก่ ความเชื่อต่าง ๆ ที่ปลูกฝังกันมา กับ แบบแผนการกระทำและความคิดที่ตายตัว ความคิดคัดค้านในสิ่งดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สังคมมีสิ่งที่เรียกว่า กระบวนการกลมกลืนทางสังคม (Socialization) ที่มีบทบาทเป็นแม่พิมพ์ให้กับสมาชิก ทำให้สมาชิกในสังคมยอมรับและมีแนวความคิด ความเชื่อ และการกระทำเป็นไปในทางเดียวกัน ใครที่คิด พุด และ ทำ ผิด ไปจากกระบวนการดังกล่าวก็จะถูกตัดสินว่าผิดปกติ ถ้าหากรุนแรงก็เรียกว่าเป็นคนบ้า

แต่อย่างไรก็ตาม คนที่คิดคัดค้านแนวทางการกล่อมเกลางของสังคมอาจไม่ได้ผิดปกติหรือเป็นบ้าเสมอไป เขาเพียงแค่ต้องการจะคิด พุค และ ทำ ต่างไปจากกระแสสังคมเพื่อค้นหาหนทางที่ดีกว่า ถูกต้องเหมาะสมกว่า หรือเหมาะสมกับตัวตนของเขาเท่านั้น สิ่งที่เขาคิด พุค และ ทำ อาจไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เพียงแต่การกระทำของเขาสวนทางกับการกระทำของคนทั่วไป หรือทำในสิ่งที่คนทั่วไปไม่เคยรับรู้ (Socialized) มาก่อน ทำให้เขาถูกหาว่าบ้า ดังนั้น กระบวนการกล่อมเกลางทางสังคมจึงมีอิทธิบาทหนึ่งคือ เป็น กรอบ กฎ และ เกณฑ์ ให้กับสมาชิกของ สังคมอย่างเคร่งครัด ไม่มีการยืดหยุ่นให้ใคร ตัวละครเอกหลายคนจึงแสดงให้เห็นว่า กฎ กรอบ เกณฑ์ เหล่านี้เข้มงวดเกินไป ไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ไม่ได้ และที่สำคัญคือ ปิดกั้นความคิดอิสระ อันจะนำไปสู่การสร้างสรรคสิ่งที่ดีกว่า

สารสำคัญเกี่ยวกับสภาพการณ์อันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ได้แก่ การแก่งแย่งเห็นแก่ตัว การเอาัดเอาเปรียบของคนในสังคม ผู้คนต่างนิยมในวัตถุ มีความงมงายในไสยศาสตร์ แสดงว่าขาดความมั่นคงทางจิตใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้สังคมไม่น่าอยู่ ผู้คนต่างระแวงต่อกันและกันและต้องระวังตัวอยู่ตลอดเวลา ทำให้ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างจริงจังอีกต่อไป สมาชิกในสังคมจึงเกิดความเครียดเพราะรู้สึก โดดเดี่ยว และอยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข

ในส่วนของการเสนอสารสำคัญผ่านตัวละครวิกตอริต จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เขียนเห็นประโยชน์ในความวิกตอริตหลายประการ และนำมาใช้เป็นกลวิธีในการสื่อสารสำคัญของเรื่อง ประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวได้แก่ ๑. คนวิกตอริตเป็นผู้อยู่นอกเหนือแนวทางการกล่อมเกลางของสังคม ๒. คนวิกตอริตเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากชะตากรรมอันรุนแรง ๓. คนวิกตอริตมีภาวะการรับรู้ที่จำกัด และ ๔. คนวิกตอริตเป็นผู้ขัดแย้งกับแนวทางการกล่อมเกลางของสังคม

ด้วยลักษณะ ๔ ประการของคนวิกตอริตดังกล่าวนี้ ทำให้การเสนอสารสำคัญผ่านตัวละครวิกตอริตมีผลเกิดขึ้นหลายประการ ทั้งผลที่เกิดขึ้นในตัวเองและนอกตัวเอง ผลที่เกิดขึ้นภายในตัวเองนั้นเห็นได้จากการที่ความคิดของตัวละครวิกตอริตมีอิทธิพลต่อตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง กล่าวคือ ตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องมีแนวคิดและพฤติกรรมคล้อยตามกับตัวละครวิกตอริต แต่ผลสำคัญที่เกิดขึ้นในตัวเองและเป็นที่น่าสังเกตคือ การใช้ตัวละครวิกตอริตสื่อสารสำคัญของเรื่องจะทำให้สารนั้นเด่นชัดรุนแรงก็ได้ หรือจะทำให้สารนั้นลดความเครียดจากปฏิกิริยาของผู้อ่านก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้อ่านจะพิจารณาจากแง่มุมใด หมายความว่าสิ่งที่ตัวละครวิกตอริตสื่อสาร ทำให้เห็น

ว่าสารนั้นเป็นปัญหาที่เด่นชัดรุนแรงถึงขั้นทำให้คนเป็นบ้าได้ หรือเด่นชัดรุนแรงถึงขั้นสามารถกระทบการรับรู้ของคนบ้าได้ แต่ในขณะที่เดียวกัน หากสารนั้นไปพาดพิงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งซึ่งเป็นที่เคารพ เช่นสถาบันศาสนา การอ้างว่าผู้กล่าวพาดพิงเป็นคนวิกลจริตก็ทำให้ปฏิกิริยาของผู้ถูกพาดพิงลดความรุนแรงลง เพราะสังคมไทยตักเตือนกันมาว่า “อย่าถือคนบ้า อย่าว่าคนเมา”

แต่อย่างไรก็ตาม ภาษิต “อย่าถือคนบ้า” ก็อาจไม่เป็นจริงอยู่ตลอดเวลา เพราะจากผลการวิจัยได้พิสูจน์ข้อสมมติฐานให้เห็นชัดเจนแล้วว่า ตัวละครวิกลจริตมิได้พูดแต่เรื่องเหลวไหลไร้สาระเสมอไป แต่ยังพูดถึงความเป็นจริงบางประการในสังคมที่สมควรแก่การฟังและการไตร่ตรองพิจารณา คนที่เรียกว่าปกติเองต่างหากที่บางครั้งก็คิด พูด และ ทำ ในสิ่งที่ไม่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ได้แก่เชื่อและทำตาม ๆ กันมา ดังนั้น ภาษิต “อย่าถือคนบ้า” จึงอาจมองในด้านกลับได้ว่า คนบ้าต่างหากที่ควรใส่ใจฟัง และคนที่เรียกว่า ดี นั้น ก็เชื่อว่าจะมีเหตุผลที่ดีเสมอไป

นอกจากผลกระทบจากการเสนอสารสำคัญ ที่มีขึ้นภายในตัวบทแล้ว ยังมีผลกระทบที่เกิดขึ้นภายนอกตัวบท อันเป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านทั้งในเชิงแนวคิดและจิตวิทยา กล่าวคือ นอกจากผู้อ่านจะเห็นด้วยกับสารสำคัญที่ตัวละครสื่อออกมาโดยตรงแล้ว ในบางกรณี ผู้เขียนก็ขยี้เข้าให้ผู้อ่านสงสัยในความวิกลจริตของตัวละคร และคิดหาคำตอบโดยการพิจารณาพฤติกรรม คำพูด ความคิด ของตัวละครวิกลจริตประกอบกับบริบทอื่น ๆ ความคิดนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจในตัวละครและสารสำคัญของเรื่องในที่สุด จากการกระบวนการนี้ นอกจากผู้อ่านจะได้รับสารสำคัญแล้ว ยังเกิดแนวคิดที่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานดังที่กล่าวแล้วว่า คนวิกลจริตนั้นมีความคิดและข้อสังเกตที่ดี ไม่ควรที่จะละเลย และยังพบว่าสังคมมีกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคม ที่นอกจากจะเป็นกฎ กติกา ธรรมเนียม ในแนวความคิดและการกระทำให้กับสมาชิกแล้ว ยังมีบทบาทเป็นมาตรฐานการตัดสินใจ ปกติ/ไม่ปกติ ของคนในสังคมอีกด้วย

งานวิจัยฉบับนี้ได้วิเคราะห์กลวิธีการสร้างตัวละครวิกลจริตของผู้เขียน ว่าผู้เขียนทำอย่างไรจึงสร้าง ภาพ ของคนบ้าที่เห็นอยู่ทั่วไปตามท้องถนน ให้ออกมาเป็น ภาพ ที่จะปรากฏในใจของผู้อ่านวรรณกรรม ภาพ ดังกล่าวมีบทบาททั้งในแง่ความเป็นตัวตนในวรรณกรรม และทั้งในแง่ของกลวิธีการสื่อสาร เพราะผู้เขียนมุ่งใช้ความวิกลจริตของตัวละครมาเป็นประโยชน์ในการสื่อสารสำคัญของเรื่อง และยังมีผลแอบแฝงในการวิพากษ์วิจารณ์สังคม คือชี้ให้เห็นว่า ในสถาบันสังคมมี

ปัญหาต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งสังคมยังมีกระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมที่เข้มงวดเคร่งครัดเกินไป ซึ่งกระบวนการนี้ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมแต่อย่างใด เพราะนอกจากจะทำให้เกิดการทำตาม ๆ กันมาแล้ว ยังไม่เอื้อต่อการแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้สังคมย่ำอยู่กับที่ และพร้อมที่จะก้าวถอยหลัง เนื่องจากเป็นธรรมชาติของสรรพสิ่ง ที่หากไม่พัฒนาก้าวหน้าไปก็จะอยู่คงที่และค่อย ๆ เสื่อมลงไปในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาบุคลิก ความคิด พฤติกรรม ของคนวิกลจริตในฐานะที่เป็นตัวละคร ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาข้อเขียนของคนวิกลจริตจริง ๆ ที่อยู่ในโรงพยาบาล ทั้งในแง่การใช้ภาษา การสื่อสาร ความหมายของคำ รวมทั้งเนื้อหา เพื่อค้นหาสารแฝงหรือความคิดซ่อนเร้นอันอาจเป็นประโยชน์ในเชิงจิตวิทยา สังคม รวมทั้งด้านภาษาและวรรณกรรม ดังเช่นกวีชาวฝรั่งเศส อังเดร เบรอตง และ ปอล เอลูอาร์ด์ เคยสนใจและพยายาม “เดินทาง” เข้าไปในจิตไร้สำนึกเพื่อเขียน “ความเรียงการเขียนแบบอย่างคนบ้า” ซึ่งรวมพิมพ์ในหนังสือเรื่อง L'Immaculee Conception มาแล้ว (สดชื่น ชัยประสาธน์, ๒๕๓๖) : ๓๕)